

ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น
(ฉบับที่ 1984/2564)

เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร

.....

โดยเป็นการสมควรกำหนดนโยบายการบัญชีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร เพื่อให้มีหลักเกณฑ์การกำหนดวิธีปฏิบัติและแนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือและสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตรให้ส่วนงานและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาดและบังเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 (1) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวประชุมครั้งที่ 15/2564 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2564 ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารการคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2564 จึงออกประกาศ ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 1984/2564) เรื่อง แนวทางการ บันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร”

ข้อ 2 ประกาศนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้กำหนดนโยบายการบัญชีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร สำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 4 ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ กรณีที่มีปัญหาในการตีความหรือในทางปฏิบัติ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564

แนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร
สำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
(แบบท้ายประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 1984/2564 ลงวันที่ 30 กันยายน 2564)

1. บทนำ

“มหาวิทยาลัยขอนแก่น” มีสถานะเป็นนิติบุคคล และมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งส่งผลให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ถือเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นคือ เพื่อให้การศึกษา ส่งเสริม ประยุกต์ และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม และทะนุบำรุง ศิลปะ และวัฒนธรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย กำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน รวมถึงกำหนดนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการจัดการรายได้ จัดหาแหล่งทุน อนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ด้วยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 มาตรา 48 กำหนดให้มหาวิทยาลัยวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้อง แยกตามส่วนงานของมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีสมุดบัญชีลงรายการแยกตามประเภทของสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริงพร้อมด้วยข้อความอธิบายที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานรายงานทางการเงินที่รับรองโดยทั่วไป ตลอดจนจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีเป็นประจำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเห็นสมควรให้ออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ วัสดุคงเหลือ และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมการเกษตร โดยใช้หลักเกณฑ์พื้นฐานจากหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป หลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 9 เรื่อง รายได้จากรายการแลกเปลี่ยน มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 3 เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี ต้องปรับงบการเงินย้อนหลัง ยกเว้นไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ การที่มหาวิทยาลัยไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดหลังจากที่ได้ใช้ความพยายามอย่างสมเหตุสมผลทุกประการแล้ว เมื่อมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีจะถือว่าการกิจการไม่สามารถนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติกับงบการเงินงวดก่อน หรือไม่สามารถปรับงบการเงินย้อนหลังเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดได้ถ้าเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (ก) มหาวิทยาลัยไม่สามารถระบุผลกระทบที่เกิดจากการนำนโยบายบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือปรับงบการเงินย้อนหลังได้
- (ข) การนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลังนั้นต้องใช้สมมติฐานที่เกี่ยวกับความต้องการของฝ่ายบริหารในช่วงเวลาดังกล่าว หรือ
- (ค) การนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลังนั้นต้องใช้ประมาณการที่สำคัญและเป็นไปไม่ได้ที่จะแยกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประมาณการเหล่านั้น

หากในทางปฏิบัติ มหาวิทยาลัยไม่สามารถระบุผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของงวดใดงวดหนึ่ง หรือหลายงวดที่แสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบได้ มหาวิทยาลัยต้องนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติกับมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินต้นงวดของงวดแรกสุดที่สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งอาจเป็นงวดปัจจุบัน โดยมหาวิทยาลัยต้องปรับยอดคงเหลือยกมาต้นงวดของแต่ละองค์ประกอบในส่วนของเจ้าของที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง และมหาวิทยาลัยต้องปรับปรุงข้อมูลเปรียบเทียบ เพื่อแสดงถึงการนำนโยบายบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติ โดยใช้วิธีเปลี่ยนวันที่เป็นต้นไปนับจากวันแรกสุดที่สามารถปฏิบัติได้

การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี	หมายความว่า	การปรับปรุงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ หรือหนี้สิน หรือจำนวนที่มีการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ในระหว่างงวด อันเป็นผลมาจากการประเมินสภาพปัจจุบันของสินทรัพย์และหนี้สินและการประเมินประโยชน์ของภาระผูกพันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์และหนี้สินนั้น การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีเป็นผลจากการได้รับข้อมูลใหม่หรือมีการพัฒนาเพิ่มเติมจากเดิม การเปลี่ยนแปลงประมาณการจึงไม่ถือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาด
ข้อผิดพลาดในงวดก่อน	หมายความว่า	การละเว้นการแสดงรายการและการแสดงรายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงในรายงานการเงินของส่วนงานหรือหน่วยงานในงวดใดงวดหนึ่งหรือหลายงวดก็ตาม อันเกิดจากความล้มเหลวในการใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ หรือการใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือในทางที่ผิด ซึ่งข้อมูลดังกล่าว (ก) มีอยู่ในรายงานทางการเงินของงวดก่อนที่ได้รับ การอนุมัติให้เผยแพร่ (ข) สามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าสามารถหาข้อมูลได้ และนำมาใช้ในการจัดทำและการแสดงรายการในรายงานทางการเงิน ข้อผิดพลาดดังกล่าวรวมถึงผลกระทบจากการคำนวณผิดพลาด ข้อผิดพลาดจากการใช้นโยบายบัญชี การมองข้าม หรือการตีความข้อเท็จจริงผิดพลาด และการทุจริต
การปรับรายงานการเงินย้อนหลัง	หมายความว่า	การแก้ไขการรับรู้ การวัดมูลค่า และการเปิดเผยจำนวนเงินขององค์ประกอบของรายงานการเงินงวดก่อนเสมือนหนึ่งข้อผิดพลาดในงวดก่อนไม่เคยเกิดขึ้น
รายงานการเงินรวม	หมายความว่า	รายงานทางการเงินแสดงภาพรวมในระดับมหาวิทยาลัย โดยรวมรายงานทางการเงินของส่วนงานและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
สินค้านำคงเหลือ	หมายความว่า	สินทรัพย์ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ (ก) อยู่ในรูปของวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า

		(ข) อยู่ในรูปของวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีไว้เพื่อการนำไปใช้ หรือแจกจ่ายในการดำเนินงาน หรือการให้บริการ หรือทั้งสอง
		(ค) ถู้อไว้เพื่อขายหรือแจกจ่ายตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน เช่น ของที่ระลึกมหาวิทยาลัยมีไว้เพื่อขายและแจกจ่าย
		(ง) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขายหรือการแจกจ่าย
วัสดุคงเหลือ	หมายความว่า	สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยที่มีมูลค่าไม่เป็นสาระสำคัญทางเศรษฐกิจ และไม่มีลักษณะคงทนถาวร (ไม่เข้าเงื่อนไขสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน) ได้แก่ วัสดุสำนักงาน วัสดุอุปกรณ์บริโภค
เวชภัณฑ์	หมายความว่า	ยา วัสดุ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบำบัดรักษาผู้ป่วย
ยา	หมายความว่า	ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา	หมายความว่า	วัสดุการแพทย์ วัสดุทันตกรรม วัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ วัสดุเอกซเรย์ วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในทางการแพทย์ และหมายความรวมถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้กับผู้ป่วย เฉพาะราย
การรับบริจาค	หมายความว่า	การได้รับวัสดุคงคลังจากบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ
ต้นทุนการกู้ยืม	หมายความว่า	ดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายอื่นที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมของหน่วยงาน
สินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข	หมายความว่า	สินทรัพย์ที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานในการเตรียมพร้อม เพื่อให้สามารถนำสินทรัพย์นั้นมาใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ หรือนำไปขายหรือแจกจ่ายให้
สินทรัพย์ชีวภาพ	หมายความว่า	สัตว์หรือพืชที่มีชีวิต
ราคาทุนเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน	หมายความว่า	ราคาทุนที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานในการจัดหาสินทรัพย์ ณ วันที่ในรายงาน

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	หมายความว่า	ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะได้รับจากการขายตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติ หักด้วยประมาณการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการขายสินค้า การแลกเปลี่ยนหรือการแจกจ่าย
มูลค่ายุติธรรม	หมายความว่า	ราคาที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์ หรือจะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ร่วมตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า
ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลง	หมายความว่า	ส่วนต่างที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าสินค้าคงเหลือ สภาพปกติหรือสภาพเสื่อมชำรุดระหว่างราคาทุนกับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ซึ่งเป็นบัญชีปรับมูลค่าสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงิน
ผลขาดทุนจากการตีสินค้าลดลง	หมายความว่า	จำนวนของราคาทุนที่สูงกว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ ซึ่งแสดงเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด
การปรับปรุงรายการวัสดุคงคลังเมื่อสิ้นงวดบัญชี	หมายความว่า	การบันทึกรายการปรับปรุงวัสดุให้มีข้อมูลตามข้อเท็จจริง มหาวิทยาลัยบันทึกวัสดุคงคลังเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อซื้อ และปรับปรุงรายการเมื่อสิ้นงวดบัญชี ตามรายงานตรวจนับพัสดุประจำปี
กิจกรรมทางการเกษตร	หมายความว่า	การบริหารเปลี่ยนรูปเชิงชีวภาพและการเก็บเกี่ยวของสินทรัพย์ชีวภาพเพื่อการขาย หรือเพื่อเปลี่ยนผลผลิตทางการเกษตร หรือเพื่อเพิ่มจำนวนสินทรัพย์ชีวภาพ
ผลิตผลทางการเกษตรพืชเพื่อการให้ผลิตผล	หมายความว่า	ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้จากสินทรัพย์ชีวภาพของมหาวิทยาลัย หมายความว่า พืชที่มีชีวิตซึ่ง <ol style="list-style-type: none">(ก) ใช้ในกระบวนการผลิตหรือเพื่อจัดหาซึ่งผลิตผลทางการเกษตร(ข) คาดว่าจะให้ผลิตผลมากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลา และ(ค) มีความเป็นไปได้ที่ยากยิ่งที่จะขายเป็นผลิตผลทางการเกษตร เว้นแต่เป็นการขายเศษซากที่เป็นผลพลอยได้

ข้อต่อไปนี้เป็นพืชเพื่อการให้ผลิตภัณฑ์ (1) พืชที่ปลูกเพื่อเก็บเกี่ยวผล หรือแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ (2) พืชล้มลุกจำพวก ข้าวโพด ข้าวสาลี

การเปลี่ยนรูปเชิงชีวภาพ	หมายความว่า	กระบวนการซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพหรือปริมาณของสินทรัพย์ชีวภาพประกอบด้วย การเจริญเติบโต การเสื่อมถอย การให้ผลิตภัณฑ์ และการขยายพันธุ์
ต้นทุนในการขาย	หมายความว่า	ต้นทุนส่วนเพิ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจำหน่ายสินทรัพย์ โดยไม่รวมถึงต้นทุนทางการเงินและภาษีเงินได้
การเก็บเกี่ยว	หมายความว่า	การแยกผลผลิตออกจากสินทรัพย์ชีวภาพหรือการยุติกระบวนการดำรงชีวิตของสินทรัพย์ชีวภาพ
รายการแลกเปลี่ยน	หมายความว่า	รายการที่หน่วยงานหนึ่งได้รับสินทรัพย์ หรือบริการหรือการระงับไปของหนี้สิน และให้สิ่งตอบแทนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกันโดยตรง (ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินสด สินค้า บริการ หรือการใช้งานของสินทรัพย์) กับหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่นเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน
รายการไม่แลกเปลี่ยน	หมายความว่า	รายการใด ๆ ที่ไม่ใช่รายการแลกเปลี่ยน เมื่อเกิดรายการไม่แลกเปลี่ยน หน่วยงานอาจได้รับสิ่งที่มีมูลค่าจากหน่วยงานอื่นหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้ให้สิ่งตอบแทนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกัน โดยตรงกับหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนหรือหน่วยงานให้สิ่งที่มีมูลค่ากับหน่วยงานอื่น โดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทนที่มีมูลค่าที่ใกล้เคียงกันโดยตรงเป็นการแลกเปลี่ยน
อิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ	หมายความว่า	อำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของหน่วยงาน แต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมนโยบายดังกล่าว

5. ประเภทสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

5.1 ประเภทสินค้าคงเหลือ

5.1.1 **สินค้าที่ซื้อและถือไว้เพื่อขายต่อ** ได้แก่ หนังสือทุกชนิด ตั้งแต่หนังสือเรียนไปจนถึงหนังสือการ์ตูน หนังสือนิตยสาร คู่มือในการสอบวิชาต่าง ๆ รวมถึงการจำหน่ายเครื่องเขียน ชุดนักเรียนและเครื่องแบบนักศึกษา สินค้าที่ระลึกของมหาวิทยาลัย ได้แก่ กระบอกน้ำ เสื้อ ตรายางวิทยาลัย เป็นต้น

5.1.2 สินค้าสำเร็จรูปที่ซึ่งโดยทั่วไป ได้แก่ ยาที่พร้อมขาย สินค้าที่บางส่วนงานหรือหน่วยงานผลิตและจำหน่าย เช่น ยาหรือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เป็นต้น

5.1.3 ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว อาทิเช่น ไข่ไก่ ไก่ยอ เป็นต้น

ภายใต้ผลิตผลทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวได้จากสินทรัพย์ชีวภาพของมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(ก) ผลิตผลจากการเรียนการสอน ผลิตผลที่ได้จากสินทรัพย์ชีวภาพ ผลิตผลนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนการสอนเป็นหลัก หากผลิตผลที่เกินจากการเรียนการสอนในแต่ละปีจะนำมาจำหน่าย เช่น ลูกโค ลูกไก่ ซึ่งจำหน่ายเป็นตัว ถั่วลิสง ถั่วเขียว เป็นต้น จัดเป็นประเภทสินค้าเพื่อการเรียนการสอน แสดงภายใต้สินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

(ข) ผลิตผลเพื่อการจำหน่าย ผลิตผลที่ได้จากสินทรัพย์ชีวภาพ ผลิตผลนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการจำหน่ายโดยเฉพาะ ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน อาทิเช่น ไก่สามสายพันธ์ ไก่ไข่ เป็นต้น จัดเป็นประเภทสินค้าเพื่อการจำหน่าย แสดงภายใต้สินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

5.1.4 สินค้าระหว่างผลิต คือ สินค้าที่ผ่านกระบวนการผลิตไปบางส่วนและเมื่อสิ้นรอบบัญชีก็ยังไม่ผลิตไม่เสร็จและต้องทำการผลิตต่อไปในงวดถัดไป ครอบคลุมรายการดังต่อไปนี้ ยาหรือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่อยู่ในกระบวนการผลิต ยังไม่แล้วเสร็จ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่อยู่ในกระบวนการผลิต เป็นต้น

5.1.5 วัตถุดิบ คือ สิ่งของที่ซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิต

5.1.6 วัสดุที่ถือไว้เพื่อรอที่จะใช้ในกระบวนการผลิต

สินค้าคงเหลือของหน่วยงาน การพิจารณารายการใดที่ควรนับเป็นสินค้าคงเหลือของหน่วยงานนั้น ต้องพิจารณาถึงกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานในสินค้านั้น ๆ เป็นสำคัญดังนี้ คือ

(ก) สินค้าระหว่างทาง (Goods in Transit) หมายถึง สินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่ง พิจารณาจากเงื่อนไขซื้อ-ขาย ดังนี้

- การส่งมอบสินค้า ณ จุดต้นทาง (เงื่อนไข F.O.B. Shipping Point) ในกรณีนี้จะถือว่ากรรมสิทธิ์ในสินค้าที่ซื้อขายเป็นของผู้ซื้อเรียบร้อยแล้ว
- การส่งมอบสินค้า ณ จุดปลายทาง (เงื่อนไข F.O.B. Destination) กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปเป็นผู้ซื้อ

(ข) สินค้าฝากขาย (Goods on Consignment) สินค้าของหน่วยงานที่นำไปฝากขายไว้กับหน่วยงานอื่นกรรมสิทธิ์ในสินค้าฝากขายยังคงเป็นผู้ฝากขายสินค้าที่แยกไว้ต่างหาก (Segregated Goods) สินค้าที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ตกลงซื้อขายกันเรียบร้อยแล้ว และได้ทำการแยกสินค้านั้นไว้ต่างหาก ถือว่าเป็นของผู้ซื้อแล้วหน่วยงานด้านผู้ซื้อจะต้องนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของหน่วยงานด้วย

(ค) สินค้าที่ขายตามสัญญาผ่อนชำระ (Goods on Installment Sales) เป็นสินค้าที่ตกลงซื้อขายกัน โดยมีเงื่อนไขว่า กรรมสิทธิ์ในสินค้าจะยังเป็นของผู้ขายอยู่จนกว่าผู้ซื้อจะชำระเงินครบ

5.2 ประเภทวัสดุคงเหลือ

สิ่งของที่จัดเป็นวัสดุ ให้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

5.2.1 ประเภทวัสดุคงทน ได้แก่ สิ่งของที่โดยสภาพมีลักษณะคงทนแต่ตามปกติมีอายุการใช้งานไม่ยืนนาน หรือเมื่อนำไปใช้งานแล้วเกิดความชำรุดเสียหาย ไม่สามารถซ่อมแซมให้ใช้งานได้ดังเดิม หรือซ่อมแซมแล้วไม่คุ้มค่า เช่น กรรไกร เลื่อย ไม้ต่าง ๆ เครื่องคิดเลขขนาดเล็ก เป็นต้น

ภายใต้ประเภทวัสดุคงทน สามารถจำแนกประเภทย่อยได้ ดังนี้

5.2.1.1 วัสดุสำนักงาน เช่น เครื่องตัดโฟม กุญแจ เครื่องตัดกระดาษ พระพุทธรูป เครื่องเย็บกระดาษ แผงกั้นห้อง เครื่องคำนวณ เป็นต้น

5.2.1.2 วัสดุไฟฟ้าและวิทยุ เช่น ลำโพง ผังแสดงวงจรต่าง ๆ ไมโครโฟน หัวรับไฟฟ้า เครื่องวัดแรงดันไฟฟ้า เครื่องวัดกระแสไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้า เป็นต้น

5.2.1.3 วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาด ใองน้ำ ที่นอน เต้าไฟฟ้า เตาไรต์ ถังแก๊ส เป็นต้น

5.2.1.4 วัสดุยานพาหนะและขนส่ง เช่น แม่แรง คีมล็อก ล็อคเกียร์ สัญญาณไฟฉุกเฉิน ล็อคพวงมาลัย เป็นต้น

5.2.1.5 วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ เช่น ขาดั้งกล้อง ขาดั้งเขียนภาพ เครื่องกรอเทป เลนส์ ชุม กระจุกกล้องถ่ายรูป เป็นต้น

5.2.1.6 วัสดุการเกษตร เช่น จานพรวน เครื่องกะเทาะเมล็ดพืช จอบหมุน ผานไถ กระทะ เครื่องดักแมลง เครื่องหยอดหรือหว่านเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

5.2.1.7 วัสดุสนาม เช่น เต็นท์ ถูนอน เข็มทิศ เปล เตียงสนาม เป็นต้น

5.2.1.8 วัสดุการศึกษา เช่น หุ่น แบบจำลองภูมิประเทศ เบาะยึดหุ่น เบาะมวยปล้ำ เป็นต้น

5.2.1.9 วัสดุสำรวจ เช่น เครื่องมือดึงสายโทรศัพท์ เครื่องมือแกะสลัก บันไดลูมิเนียม เป็นต้น

5.2.1.10 วัสดุอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น มิเตอร์น้ำ มิเตอร์ไฟ หัวเชื่อมแก๊ส หัววาล์วปิด-เปิดแก๊ส เป็นต้น

5.2.2 ประเภทวัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่ สิ่งของที่โดยสภาพมีลักษณะเมื่อใช้แล้วย่อมสิ้นเปลืองไปหมดไป แปรสภาพ หรือเปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้นหรือไม่คงสภาพเดิม เช่น กระดาษ หมึก ดินสอ ปากกา กาว ทราาย น้ำมันเบรก เป็นต้น

ภายใต้ประเภทวัสดุสิ้นเปลือง สามารถจำแนกประเภทย่อยได้ ดังนี้

5.2.2.1 วัสดุสำนักงาน เช่น กระดาษ หมึก ปากกาแดง คลิป กระดาษไข แฟ้ม ตราขาย ตะแกรงวางเอกสาร เป็นต้น

5.2.2.2 วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น มุ้ง ไม้กวาด แปรง ถ้วยชาม กระจกเงา แก้วน้ำจากรอง เป็นต้น

- 5.2.2.3 วัสดุไฟฟ้าและวิทยุ เช่น พิวส์ สายไฟฟ้า ปลั๊กไฟฟ้า เทปพันสายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้า เป็นต้น
- 5.2.2.4 วัสดุก่อสร้าง เช่น ไม้ต่าง ๆ สี น้ำมันทาไม้ คีม ค้อน จอบ ขวาน เสียม สว่าน เป็นต้น
- 5.2.2.5 วัสดุยานพาหนะและขนส่ง เช่น แบตเตอรี่ ยางนอก ยางใน เพลาน้ำมันเบรก ไชควง เป็นต้น
- 5.2.2.6 วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น เช่น น้ำมันดีเซล น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน น้ำมันเตา เป็นต้น
- 5.2.2.7 วัสดุวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์ เช่น แอลกอฮอล์ ถุงมือ สำลีและผ้าพันแผล เป็นต้น
- 5.2.2.8 วัสดุการเกษตร เช่น เครื่องแบบ ถุงเท้า เข็มขัด หมวก ผ้าผูกคอ เสื้อ กางเกงผ้า เป็นต้น
- 5.2.2.9 วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ เช่น फिल्मสไลด์ พู่กันและสี फिल्म ภาพถ่ายดาวเทียม เป็นต้น
- 5.2.2.10 วัสดุเครื่องแต่งกาย เช่น เครื่องแบบ เข็มขัด ผ้าผูกคอ หมวก เครื่องแต่งการชุดฝึกโยน-ละคร เป็นต้น
- 5.2.2.11 วัสดุกีฬา เช่น ห่วงยาง ลูกฟุตบอล ลูกบิงปอง เป็นต้น
- 5.2.2.12 วัสดุคอมพิวเตอร์ เช่น แผ่นกรองแสง กระจาดำต่อเนื่อง สายเคเบิล เครื่องกระจายสัญญาณ เป็นต้น

5.2.3 ประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบและอะไหล่ ได้แก่ สิ่งของที่ใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบหรืออะไหล่สำหรับการซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สินให้กลับคืนสภาพดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นการซ่อมบำรุงปกติหรือค่าซ่อมกลาง เช่น ท่อน้ำและอุปกรณ์ประปา แผงวงจร เบาะรถยนต์ เบรก ล้อ ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ เป็นต้น

5.3 ประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย คือ สินทรัพย์ที่มีไว้ในบริการให้บริการรักษาพยาบาลและ/หรือจำหน่ายให้แก่ผู้ป่วยที่มาใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงพยาบาลทันตกรรม โรงพยาบาลสัตว์

5.3.1 ประเภทยา ได้แก่ ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

5.3.2 ประเภทเวชภัณฑ์ที่มีขาย ได้แก่ วัสดุการแพทย์ วัสดุทันตกรรม วัสดุวิทยาศาสตร์ การแพทย์ วัสดุเอกซเรย์ วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในทางการแพทย์ และหมายความรวมถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้กับผู้ป่วยเฉพาะ

6. การกำหนดประเภทกิจกรรมที่นำสินค้าและวัสดุไปใช้งาน

ภายใต้ประเภทสินค้าและวัสดุ มหาวิทยาลัยกำหนดประเภทกิจกรรมการนำสินค้าและวัสดุไปใช้งาน โดยคำนึงถึงลักษณะการดำเนินงานของส่วนงานมหาวิทยาลัยมีการนำสินค้าและวัสดุไปใช้งานหลากหลายกิจกรรม เช่น ใช้เพื่อการเรียนการสอน และใช้เพื่อเชิงธุรกิจ เพื่อให้สามารถจำแนกประเภทต้นทุนและรายได้ตามกิจกรรมนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการบริหารงานในอนาคต

มหาวิทยาลัยกำหนดประเภทกิจกรรมที่นำไปใช้งาน แบ่งได้ 3 กิจกรรม ดังนี้

(ก) เพื่อการเรียนการสอน หมายถึง การสินค้าและวัสดุไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเป็นหลัก ถือเป็นต้นทุนในการเรียนการสอน

(ข) กิจกรรมเพื่อการจำหน่าย หมายถึง การนำสินค้าและวัสดุไปใช้งาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการจำหน่าย ถือเป็นต้นทุนในการจำหน่าย

(ค) กิจกรรมที่ใช้ร่วมกันหลายกิจกรรม หมายถึง การนำสินค้าและวัสดุไปใช้งานมากกว่า 1 กิจกรรม ซึ่งไม่สามารถแยกได้ว่าใช้กิจกรรมหลักเป็นการเรียนการสอนหรือเพื่อการจำหน่าย

กรณีที่ส่วนงานมีการผลิตหรือได้ผลผลิตจากการเรียนการสอนเพื่อขาย ส่วนงานต้องพิจารณาว่าธุรกรรมนั้นเป็นเพียงการค้าดำเนินการชั่วคราว (โดยนัยคือ ยังคงมีวัตถุประสงค์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนเป็นหลัก) หรือส่วนงานต้องการวางรากฐานธุรกรรมนั้น เพื่อโอกาสในการสร้างรายได้และเติบโตเป็นหน่วยธุรกิจ (กรณีหลัง พิจารณาว่าวัตถุประสงค์คือต้องการได้ผลผลิตเพื่อขายและสร้างรายได้) ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะส่งผลต่อการจำแนกประเภทของอุปกรณ์และวัสดุใด ๆ ที่ได้จากการซื้อในแต่ละครั้ง ส่วนงานอาจใช้เกณฑ์การพิจารณาและแนวทางการจัดประเภทวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

6.1 กรณีเป็นการดำเนินการชั่วคราว เช่น ผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเหลือโรงพยาบาลสนามผู้ป่วยโควิด-19 เป็นต้น

(1) เมื่อซื้ออุปกรณ์วัสดุใด ๆ ให้ส่วนงานพิจารณาจัดประเภทสินทรัพย์นั้น ๆ เป็นวัสดุและอุปกรณ์ตามปกติที่ดำเนินการอยู่

(2) เมื่อนำวัสดุอุปกรณ์ตามข้อ (1) ไปใช้ในการเรียนการสอน ส่วนงานพิจารณาตัดจำหน่ายสินทรัพย์นั้นเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

(3) เมื่อส่วนงานได้ผลผลิต ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเรียนการสอนและส่วนงานได้นำผลผลิตนั้นไปช่วยเหลือบรรเทาโควิด-19 ตามวัตถุประสงค์ เงินที่ได้รับถือเป็นรายได้จากการบริจาค และกรณีนี้ผลผลิตที่ได้และนำไปมอบให้ผู้รับบริจาคจะไม่ส่งผลกระทบต่อรายการบัญชีสินค้าคงเหลือและต้นทุนขาย

6.2 กรณีต้องการทำเพื่อสร้างโอกาสเชิงธุรกิจและสร้างรายได้ให้ส่วนงาน (ดำเนินการในระยะยาว)

(1) เมื่อซื้ออุปกรณ์วัสดุใด ๆ ให้ส่วนงานพิจารณาแยกจัดประเภทสินทรัพย์นั้นๆ โดยจำแนกประเภทตามวัตถุประสงค์ที่ซื้อ มา เช่น ส่วนงานต้องจัดประเภทวัสดุและอุปกรณ์ใด ๆ เป็น**วัตถุดิบและอุปกรณ์** เพื่อการผลิตหากมีส่วนใดที่ตั้งใจซื้อมาเพื่อการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย สำหรับส่วนที่ซื้อมาเพื่อการดำเนินงานตามปกติให้จัดประเภทตามปกติที่เป็นอยู่

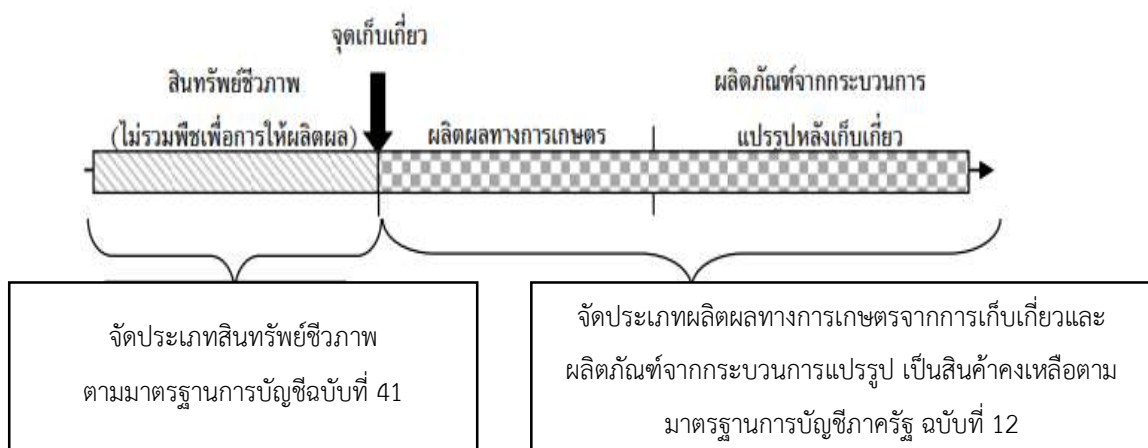
(2) เมื่อส่วนงานนำสินทรัพย์ตามข้อ (1) ไปใช้ในการประกอบการผลิตให้ตัดจำหน่ายต้นทุนสินทรัพย์นั้น ๆ เข้าเป็นต้นทุนของการผลิต และเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ดังนั้นส่วนงานจะมีการบันทึกบัญชีงานระหว่างทำคู่กับการตัดสินทรัพย์ออกจากคลังสินค้า และเมื่อผลิตเสร็จจะปรากฏบัญชีสินค้าคงเหลือและดำเนินการล้างบัญชีงานระหว่างทำ เป็นต้น

(3) เมื่อผลิตเสร็จนำไปขาย ส่วนงานจะมีรายได้จากการขาย และต้องดำเนินการล้างบัญชีสินค้าคงเหลือ (ตัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ออกจากคลังสินค้า)

การดำเนินการทางด้านบัญชีตามกรณีนี้ จะส่งผลให้ส่วนงานสามารถประเมินศักยภาพในการสร้างรายได้และกำไรจากกิจกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจนและสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อการวางแผนพัฒนาเป็นธุรกรรมที่สร้างรายได้หลักให้ส่วนงานได้

7. สินทรัพย์ชีวภาพ (ไม่รวมพืชเพื่อการให้ผลิตผล)

สินทรัพย์ที่เกิดจากกิจกรรมทางการเกษตร ที่เก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพของกิจการต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรม หักต้นทุนในการขาย ณ จุดเก็บเกี่ยว มูลค่ายุติธรรมที่ได้นี้ ถือเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือ ณ วันนั้น จากภาพข้างล่างแสดงตัวอย่างเพื่อให้เห็นถึงจุด Cut - Off สินทรัพย์ชีวภาพมาเป็นผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งจะเริ่มนับเป็นบัญชี “สินค้าคงเหลือ”

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจำแนกสินทรัพย์ชีวภาพตามจุด Cut - Off สินทรัพย์ชีวภาพมาเป็นผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งจะเริ่มนับเป็นบัญชี “สินค้าคงเหลือ” ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างสินทรัพย์ชีวภาพเป็นผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งจะเริ่มนับเป็นบัญชี “สินค้าคงเหลือ”

สินทรัพย์ชีวภาพ		ผลิตผลทางการเกษตร	ผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว
วัดมูลค่าด้วยราคาทุน หักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเพื่อการด้อยค่าสะสม	วัดมูลค่าด้วยยุติธรรมหักต้นทุนขาย		
โคนม	-	น้ำนม ลูกโคนม	ไม่มี
สุกร	-	ลูกสุกร	ไม่มี
ไก่ไข่ ไก่เนื้อ ไก่สามสายพันธุ์	-	ไข่ ไก่	ไม่มี
โคเนื้อ	-	ลูกโคเนื้อ	ไม่มี
-	ก้อนเชื้อเห็ด	เห็ด	ไม่มี
-	ถั่วเหลือง ถั่วลิสง	เมล็ดถั่ว	ไม่มี
ปลาเบญจพรรณ	ลูกปลาเบญจพรรณ	-	-

8. เกณฑ์มูลค่าขั้นต่ำเพื่อพิจารณาการรับรู้รายการวัสดุคงเหลือ

มหาวิทยาลัยรับรู้สิ่งของที่มีลักษณะคงทนถาวร และมีอายุการใช้งานในระยะเวลา 1 ปีขึ้นไปแต่มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดไม่เกิน 10,000 บาท ให้จัดเป็นวัสดุ ภายใต้หมวดสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน กรณีวัสดุคงเหลือได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน วัดมูลค่าราคาทุนด้วยมูลค่าค่ายุติธรรมของสินค้า ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์นั้น

กรณีวัสดุมูลค่าต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ที่มีลักษณะคงทนถาวรใช้งานได้นานกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาดำเนินงานตามปกติ ให้รับรู้เป็นประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

9. การวัดมูลค่าเริ่มแรกของสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

9.1 ประเภทสินค้าคงเหลือ

9.1.1 สินค้าที่ซื้อมาและถือไว้เพื่อขายต่อ

มหาวิทยาลัยบันทึกต้นทุนมูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ณ วันที่ได้รับสินค้า ราคาทุนรวมถึงค่าใช้จ่ายต้นทุนในการซื้อ และต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

กรณีพิจารณากรรมสิทธิ์ของสินค้าคงเหลือเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

9.1.1.1 สินค้าระหว่างทาง หน่วยงานเป็นผู้ซื้อรับรู้มูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ณ วันที่ทำสัญญา/ข้อตกลง ในสัญญา/ข้อตกลงนั้น

(ก) การส่งมอบสินค้า ณ จุดต้นทาง (เงื่อนไข F.O.B. Shipping Point) หมายถึง ผู้ซื้อเป็นผู้จ่ายค่าขนส่งสินค้า ดังนั้น กรรมสิทธิ์ในสินค้าจึงเป็นของผู้ซื้อและจะต้องนำรวมเป็นสินค้าคงเหลือของผู้ซื้อด้วย

(ข) การส่งมอบสินค้า ณ จุดปลายทาง (เงื่อนไข F.O.B. Destination) หมายถึง ผู้ขายเป็นผู้จ่ายค่าขนส่งสินค้ากรรมสิทธิ์ในสินค้าเป็นของผู้ขายจนกว่าสินค้าจะถึงมือผู้ซื้อ จึงถือได้ว่ากรรมสิทธิ์ยังไม่โอนมาของผู้ซื้อและต้องนับรวมเป็นสินค้าของผู้ขาย

9.1.1.2 สินค้าที่แยกไว้ต่างหาก สินค้าที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ตกลงซื้อขายกันเรียบร้อยแล้ว และได้ทำการแยกสินค้านั้นไว้ต่างหาก รับรู้มูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ณ วันที่ตกลงซื้อขาย ถือว่าเป็นของผู้ซื้อ ดังนั้น หน่วยงานด้านผู้ซื้อจะต้องนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของหน่วยงานด้วย

9.1.1.3 สินค้าที่โดยมีเงื่อนไขและสินค้าขายผ่อนชำระ เป็นสินค้าที่ตกลงซื้อขายกัน โดยมีเงื่อนไขว่า กรรมสิทธิ์ในสินค้าจะยังเป็นของผู้ขายอยู่ จนกว่าผู้ซื้อจะชำระเงินครบ รับรู้มูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ณ วันที่ผู้ซื้อชำระเงินครบจำนวน

9.1.2 สินค้าสำเร็จรูป

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการสินค้าสำเร็จรูปด้วยราคาทุน ณ วันที่ผลิตเสร็จหรือสินค้าสำเร็จรูปพร้อมจำหน่ายตามวัตถุประสงค์ จัดประเภทสินค้าสำเร็จรูป ภายใต้หมวดสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน โดยรวมค่าใช้จ่ายต้นทุนในการซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพ และต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

9.1.3 สินทรัพย์ชีวภาพ ผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว รับรู้มูลค่าเริ่มแรก ดังนี้

9.1.3.1 สินทรัพย์ชีวภาพ (ไม่รวมพืชเพื่อการให้ผลิตผล) ต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย เมื่อรับรู้รายการเริ่มแรก และ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ (เช่น พืชพันธุ์ แม่พันธุ์สัตว์ต่าง ๆ ที่มีอายุไขมากกว่า 1 ปี และไม่ได้ตั้งใจจะขาย มูลค่ายุติธรรมจะไม่สะท้อนผลประโยชน์ที่ได้รับสินทรัพย์)

หากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมนิยมของสินทรัพย์ชีวภาพ เช่น สินทรัพย์ดังกล่าวไม่มีราคาเสนอซื้อรองรับ ในกรณีดังกล่าว สินทรัพย์ชีวภาพต้องวัดมูลค่าด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม (ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีเรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) และในทันทีที่มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ชีวภาพนั้นสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการต้องวัดมูลค่าของสินทรัพย์ชีวภาพนั้นด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย เมื่อทันทีที่สินทรัพย์ชีวภาพประเภท

ไม่หมุนเวียนเข้าเงื่อนไขการจัดประเภทเป็นถือไว้เพื่อขาย (หรืออยู่ในกลุ่มสินทรัพย์ที่จะจำหน่ายซึ่งจัดประเภทเป็นถือไว้เพื่อขาย)

9.1.3.2 ผลผลิตทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพ รับรู้มูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย ณ จุดเก็บเกี่ยว จะเป็นต้นทุนตั้งต้นของผลผลิตทางการเกษตร

9.1.3.3 ผลិតภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว รับรู้มูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย ณ จุดแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว จะเป็นต้นทุนตั้งต้นของผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว

9.1.4 สินค้ำระหว่างผลิต

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการสินค้ำระหว่างผลิตด้วยราคาทุน ณ วันที่สิ้นสุดกระบวนการผลิตแต่ยังผลิตไม่เสร็จและต้องดำเนินการผลิตต่อ โดยรวมค่าใช้จ่ายต้นทุนการแปลงสภาพและต้นทุนอื่นจัดประเภทเป็นสินค้ำระหว่างผลิต ภายใต้หมวดสินค้ำคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.1.5 วัตถุดิบ

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการวัตถุดิบด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อ จัดประเภทเป็นวัตถุดิบ ภายใต้หมวดสินค้ำคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.1.6 วัสดุที่ถือไว้เพื่อรอที่จะใช้ในกระบวนการผลิต

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการวัสดุที่ถือไว้เพื่อรอใช้ในกระบวนการผลิตด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อ จัดประเภทเป็นวัสดุที่ถือไว้เพื่อรอใช้ในกระบวนการผลิต ภายใต้หมวดสินค้ำคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.2 ประเภทวัสดุคงเหลือ

9.2.1 ประเภทวัสดุคงทน

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการวัสดุคงทนด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อจัดประเภทเป็นวัสดุคงเหลือ ภายใต้หมวดสินค้ำคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.2.2 ประเภทวัสดุสิ้นเปลือง

มหาวิทยาลัยบันทึกมูลค่าเริ่มแรกของรายการวัสดุสิ้นเปลืองด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อจัดประเภทวัสดุคงเหลือ ภายใต้หมวดสินค้ำคงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.2.3 ประเภทวัสดุอุปกรณ์ประกอบและอะไหล่

มหาวิทยาลัยบันทึกรวมมูลค่าเริ่มแรกของรายการวัสดุอุปกรณ์ประกอบและอะไหล่ด้วยราคาทุน ณ วันที่ซื้อ จัดประเภทเป็นวัสดุคงเหลือ ภายใต้หมวดสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือ แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

9.3 ประเภทและเวกซ์ที่มิใช่ยา

มหาวิทยาลัยรับรู้มูลค่าเริ่มแรกของราคาทุน ณ วันที่ได้รับสินค้า ราคาทุนรวมถึงค่าใช้จ่ายต้นทุนในการซื้อ และต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

กรณีสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน วัตถุประสงค์ราคาทุนด้วยมูลค่าบัญชีธรรมของสินค้า ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์นั้น แสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน

กรณีสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือที่ถือไว้เพื่อการแจกจ่ายที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อยวัตถุประสงค์ด้วยราคาทุน เมื่อมีการขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือออกไป มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือนั้น รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง ถ้ารายการดังกล่าวไม่เกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวรับรู้เมื่อนำสินทรัพย์คงเหลือและวัสดุคงเหลือไปแจกจ่ายหรือนำไปให้บริการที่เกี่ยวข้องแล้ว

10. ต้นทุนของสินทรัพย์คงเหลือ

ราคาทุนของสินทรัพย์คงเหลือต้องประกอบด้วยต้นทุนในการซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพ และต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินทรัพย์คงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

10.1 ต้นทุนในการซื้อ

ต้นทุนในการซื้อของสินทรัพย์คงเหลือประกอบด้วย ราคาซื้อ อกรขาเข้า ภาษีอื่น (สุทธิจากจำนวนที่หน่วยงานจะได้รับคืนในภายหลังจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี) รวมค่าขนส่ง ค่าขนถ่ายและต้นทุนอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และวัสดุการผลิต ให้นำส่วนลดการค้า เงินที่ได้รับคืนและรายการอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันมาหักออกเพื่อคำนวณหาต้นทุนในการซื้อสินค้า

10.2 ต้นทุนแปลงสภาพ

ต้นทุนแปลงสภาพสินทรัพย์คงเหลือจากงานระหว่างทำให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป จะเกิดขึ้นเป็นปกติในกรณีที่มีการผลิต ต้นทุนแปลงสภาพของสินทรัพย์คงเหลือ ได้แก่

10.2.1 ค่าแรงทางตรง

10.2.2 ค่าใช้จ่ายการผลิตที่ปันส่วนอย่างเป็นระบบ

10.2.2.1 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่เกิดขึ้นในการผลิตด้วยจำนวนที่ค่อนข้างคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิตที่อาจจะมากขึ้นหรือน้อยลง เช่น ค่าเสื่อมราคาและค่าบำรุงรักษาอาคารโรงงานและอุปกรณ์โรงงาน และต้นทุนเกี่ยวกับฝ่ายจัดการโรงงานและการบริหาร

โรงงาน เป็นต้น ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่จะปันส่วนเข้าสู่ต้นทุนแปลงสภาพได้โดยอ้างอิงจากฐานกำลังการผลิตปกติ

กำลังการผลิตปกติ คือ การผลิตที่คาดว่าจะผลิตได้โดยเฉลี่ยในหลายช่วงเวลา หรือในหลายฤดูกาลภายใต้สภาวะการณ์ปกติ โดยคำนึงถึงกำลังการผลิตที่สูญเสียอันเกิดจากการบำรุงรักษาตามแผนที่วางไว้ ระดับการผลิตที่เกิดขึ้นจริงอาจนำมาใช้ได้หากใกล้เคียงกับกำลังการผลิตปกติ จำนวนค่าใช้จ่ายคงที่ที่ปันส่วนเข้าแต่ละหน่วยการผลิตจะต้องไม่เพิ่มขึ้นแม้ว่าการผลิตจะลดต่ำหรือไม่มีการผลิต ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ไม่ได้ถูกปันส่วนให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดค่าใจ่ายนั้น ในช่วงเวลาที่มีการผลิตสูงผิดปกติจำนวนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อหน่วยก็จะถูกปันส่วนเข้าสินค้าแต่ละหน่วยที่ผลิตน้อยลง เพื่อไม่ให้สินค้าคงเหลือมีมูลค่าสูงกว่าต้นทุน

10.2.2.2 ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่ผันแปรโดยตรงหรือค่อนข้างจะผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิตที่มากขึ้นหรือน้อยลง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม และค่าแรงทางอ้อม เป็นต้น ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรจะปันส่วนเข้าสินค้าแต่ละหน่วยที่ผลิตตามต้นทุนการผลิตที่ใช้จริง

10.2.2.3 ต้นทุนอื่น ๆ สามารถนำไปรวมในต้นทุนสินค้าคงเหลือได้ เมื่อดันทุนที่เกิดขึ้น ทำให้สินค้าคงเหลืออยู่ในสถานที่และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น อาจเป็นการเหมาะสมที่จะนำค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการผลิตหรือต้นทุนในการออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับสินค้ารายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะไปรวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือนั้น

กรณีที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ร่วมหรือผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์พลอยได้ หากต้นทุนแปลงสภาพไม่สามารถระบุแยกจากกันได้ชัดเจน ให้ใช้เกณฑ์ปันส่วนที่สมเหตุสมผลและสม่าเสมอ เช่น การใช้มูลค่าขายของแต่ละผลิตภัณฑ์ ณ ขั้นตอนการผลิตที่สามารถแยกผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน หรือเมื่อการผลิตเสร็จสิ้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการปันส่วน เป็นต้น

สำหรับผลิตภัณฑ์พลอยได้ ซึ่งโดยลักษณะส่วนใหญ่มักมีจำนวนที่ไม่เป็นสาระสำคัญ มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าโดยใช้มูลค่าสุทธิที่จะได้รับและนำมูลค่าดังกล่าวไปหักจากต้นทุนของผลิตภัณฑ์หลัก

ต้นทุนที่ไม่นำมารวมเป็นต้นทุนสินค้าคงเหลือและให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น

(ก) วัตถุดิบ ค่าแรงงานหรือค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นที่สูญเสียเกินกว่าปกติ
(ข) ต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า เว้นแต่เป็นต้นทุนที่จำเป็นในกระบวนการผลิตก่อนจะถึงขั้นตอนการผลิตถัดไป

(ค) ค่าใช้จ่ายในการบริหารที่ไม่เกี่ยวกับการทำให้สินค้าอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของต้นทุนในการขาย

อนึ่งการนำต้นทุนข้างต้นต้องพิจารณากรณีอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ

(ก) ในบางสถานการณ์หน่วยงานอาจนำต้นทุนการกู้ยืมมารวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่องต้นทุนการกู้ยืม (ดอกเบี้ยและต้นทุนอื่นที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกู้ยืมของหน่วยงาน) มารวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือจำเป็นต้องใช้

ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อนำสินค้าคงเหลือนั้นนำไปขายได้ แต่ถ้าหากสินค้าคงเหลือที่ผลิตในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หรือพร้อมที่จะขายทันทีเมื่อได้มาหน่วยงานไม่ต้องนำต้นทุนทางการเงินมารวมคำนวณเป็นต้นทุนของสินทรัพย์

(ข) กรณีหน่วยงานซื้อสินค้าโดยมีการจ่ายชำระเงิมนานเกินกว่าระยะเวลาที่ได้รับสินเชื่อตามปกติในกรณีดังกล่าว ผลต่างระหว่างจำนวนเงินที่จ่ายจริงกับราคาซื้อที่ต้องจ่ายภายใต้เงื่อนไขการให้สินเชื่อตามปกติ ให้รับรู้เป็นดอกเบี้ยจ่ายตลอดระยะเวลาการจัดหาเงิน

11. ต้นทุนของผลิตผลทางเกษตรที่เก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพและผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว

สินค้าคงเหลือที่เป็นผลิตผลทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยวซึ่งเก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพจะวัดมูลค่าเมื่อรับรู้รายการเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม (ตามแนวคิดการวัดมูลค่ายุติธรรมที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม อาทิเช่น การใช้ราคาตลาดที่คาดว่าจะขาย ณ จุดวัดมูลค่า หรืออาจใช้มูลค่าซื้อ-ขาย ที่ตกลงราคากับผู้ซื้อในปัจจุบันหรือล่าสุด เป็นต้น) หักต้นทุนในการขาย ณ จุดเก็บเกี่ยว มูลค่าดังกล่าวให้ถือเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือตามมาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้

12. เทคนิคสำหรับการวัดมูลค่าของต้นทุน

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าของต้นทุนด้วยวิธีต้นทุนเฉลี่ย เพื่อวัดมูลค่าต้นทุนของสินค้านั้นต้นทุนสินค้าคงเหลือแต่ละรายการจะกำหนดจากการถัวเฉลี่ยต้นทุนของสินค้าที่คล้ายคลึงกัน ณ วันต้นงวดกับต้นทุนของสินค้าที่คล้ายคลึงกันที่ซื้อมาหรือผลิตขึ้นในระหว่างงวด สำหรับการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือแบบสิ้นงวดมหาวิทยาลัยใช้วิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่

กรณีสินค้าคงเหลืออาจได้รับการโอนให้หน่วยงานในลักษณะรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน เช่น องค์การความช่วยเหลือระหว่างประเทศอาจบริจาควัสดุทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลของรัฐหลังจากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวต้นทุนของสินค้าคงเหลือคือมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์นั้นมา

13. การคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

13.1 ประเภทสินค้าเหลือ

มหาวิทยาลัยคำนวณราคาทุนตามวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Method) เป็นการถัวเฉลี่ยหารราคาสินค้าต่อหน่วยทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้า ต้นทุนของสินค้าที่ขายจะใช้ราคาทุนต่อหน่วยซึ่งคำนวณไว้ในครั้งสุดท้ายก่อนการขายนั้น

13.2 ประเภทวัสดุคงเหลือ

มหาวิทยาลัยคำนวณราคาทุนตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average Method) โดยราคาทุนถัวเฉลี่ยของแต่ละวัสดุต่อหน่วยเป็นจำนวนทั้งสิ้น ซึ่งยอดยกมาจากต้นทุนงวด บวกวัสดุระหว่างงวด หารด้วยจำนวนหน่วยของแต่ละประเภทสินค้าและวัสดุ โดยคำนวณทุกครั้งที่ได้รับสินค้าและวัสดุนั้น

13.3 ประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา

มหาวิทยาลัยคำนวณราคาทุนตามวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Method) เป็นการถัวเฉลี่ยหารราคาสินค้าต่อหน่วยทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้า ต้นทุนของสินค้าที่ขายจะใช้ราคาทุนต่อหน่วยซึ่งคำนวณไว้ในครั้งสุดท้ายก่อนการขายนั้น

กรณีสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือที่ได้มาจากการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน วัสดุราคาทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินค้า ณ วันที่ได้รับสินค้านั้น

14. มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หมายถึง ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายได้ตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติ หักด้วยประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้านั้นให้เสร็จและต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้านั้นได้

มหาวิทยาลัยตีราคาสินค้าคงเหลือ ยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาด้วยวิธีราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า โดยมหาวิทยาลัยจะปรับมูลค่าสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุตรอบระยะเวลารายงานทางการเงินด้วยผลขาดทุนจากการตีราคาสินค้าลดลงและนำไปแสดงเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานคู่กับบัญชีค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลง (Allowance to Reduce Inventory to Net Realizable Value) และนำไปแสดงหักจากสินค้าคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงิน

14.1 สินค้าที่ซื้อมาและถือไว้เพื่อขายต่อ

มูลค่าสุทธิจะได้รับเกิดจากราคาที่คาดว่าจะขายหักด้วยต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้านั้นได้ เช่น การลดราคาขายโดยการโปรโมชันลดล้างสต็อก ในช่วงระหว่างปีบัญชี ค่านายหน้าให้กับพนักงานขายสินค้า เป็นต้น

14.2 สินค้าสำเร็จรูป

มูลค่าสุทธิจะได้รับเกิดจากราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายหักด้วยต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เช่น การลดราคาขายโดยการโปรโมชันลดล้างสต็อก ในช่วงระหว่างปีบัญชีพร้อมกับต้องจ่ายค่านายหน้าให้กับพนักงานขายสินค้า ค่าขนส่ง เป็นต้น

14.3 ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแปรรูปหลังเก็บเกี่ยว

ซึ่งเก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย ณ จุดเก็บเกี่ยวจะเป็น การรับรู้ต้นทุนเริ่มแรก ดังนั้น มูลค่าสุทธิจะได้รับเกิดจากราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายหักด้วยต้นทุนที่ จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เช่น ค่าขนส่งหรือการลดราคาขาย เป็นต้น

14.4 สินค้าระหว่างผลิต

มูลค่าสุทธิจะได้รับ เกิดจากราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายหักด้วยประมาณการต้นทุนในการ ทำต่อให้เสร็จและต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เช่น การลดราคาขายโดยการโปรโมชั่น ลดล้างสต็อก ในช่วงระหว่างบัญชีพร้อมก็ต้องจ่ายค่านายหน้าให้กับพนักงานขายสินค้า ค่าขนส่ง เป็นต้น

14.5 กรณีหน่วยงานถือวัตถุดิบหรือวัสดุอื่นไว้เพื่อการผลิต

หน่วยงานต้องไม่ปรับมูลค่าวัตถุดิบหรือวัสดุอื่นที่ถือไว้นั้นให้ลดต่ำกว่าราคาทุน ถ้าสินค้าสำเร็จรูป ที่ผลิตจากวัตถุดิบหรือวัสดุอื่นนั้นคาดว่าจะขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายได้ในราคาเท่ากับหรือสูงกว่าราคาทุน เมื่อการที่ราคาวัตถุดิบลดลงเป็นข้อบ่งชี้ว่า ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูปนั้นสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หน่วยงาน ต้องปรับลดมูลค่าวัตถุดิบให้ลดลงเท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ในสถานการณ์เช่นนี้ต้นทุนเปลี่ยนแทนของ วัตถุดิบอาจจะเป็นมูลค่าที่ดีที่สุดในการกำหนดมูลค่าที่จะได้รับ

การลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือลงให้เท่ากับมูลค่าที่จะได้รับ พิจารณาจาก

(ก) สินค้าแต่ละรายการ

(ข) กลุ่มสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือมีความเกี่ยวพันกัน เช่น รายการสินค้าที่มีความ เกี่ยวข้องกับสายผลิตภัณฑ์เดียวกันที่มีวัตถุประสงค์หรือมีการผลิตหรือขายในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกันและ ในทางปฏิบัติไม่สามารถประเมินแยกจากรายการอื่นในสายผลิตภัณฑ์เดียวกันได้

ในการประมาณมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ให้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยงานในการถือครอง สินค้าคงเหลือด้วย ตัวอย่างเช่น มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของปริมาณสินค้าคงเหลือที่หน่วยงานถือไว้เพื่อขายหรือ ให้บริการตามสัญญาที่แน่นอน ให้ถือตามราคาที่กำหนดไว้ในสัญญานั้น หากจำนวนตามสัญญาการขายนั้นมี น้อยกว่าปริมาณสินค้าคงเหลือที่ถือครองไว้มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือส่วนที่เกินกว่าปริมาณใน สัญญาให้ถือตามราคาขายโดยทั่วไป หน่วยงานอาจบันทึกประมาณการหนี้สินสำหรับปริมาณสินค้าคงเหลือ ตามสัญญาขายที่แน่นอนส่วนที่เกินจากปริมาณสินค้าคงเหลือที่ถือไว้หรือที่เกิดจากสัญญาซื้อที่แน่นอนของ หน่วยงาน

14.6 ยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา

มูลค่าสุทธิจะได้รับ เกิดจากราคาโดยประมาณการราคาที่จะขายได้จากการดำเนินการตามปกติหัก ด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการจำหน่ายออกไป

15. การรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย

15.1 เมื่อมีการขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายสินค้าคงเหลือออกไป มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือ นั้นต้องรับรู้เป็นต้นทุนขายในงวดที่มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง ถ้ารายการดังกล่าวไม่เกี่ยวกับรายได้ค่าใช้จ่าย ดังกล่าวต้องรับรู้เมื่อนำสินค้าไปแจกจ่ายหรือนำไปให้บริการที่เกี่ยวข้องแล้ว

15.2 มูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเนื่องจากการปรับมูลค่าสินค้าคงเหลือให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะ ได้รับ และผลขาดทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือ ต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายซื้อเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนขายใน งวดที่ปรับมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ลดลงหรือมีผลขาดทุนเกิดขึ้น

15.3 จำนวนเงินที่เกิดจากการกลับรายการปรับมูลค่าสินค้าที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสุทธิที่จะ ได้รับ ต้องรับรู้โดยนำไปหักจากมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนขายในงวดบัญชีที่มีการ กลับรายการดังกล่าว

15.4 สินค้าบางส่วนอาจถูกปันส่วนไปยังบัญชีสินทรัพย์อื่น เช่น สินค้าที่ใช้เป็นส่วนประกอบของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่สร้างขึ้นเอง สินค้าคงเหลือที่ปันส่วนไปยังสินทรัพย์ประเภทอื่นในลักษณะนี้ให้รับรู้เป็น ค่าใช้จ่ายตามอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น

16. วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

16.1 ประเภทสินค้าคงเหลือ

มหาวิทยาลัยบันทึกสินค้าคงเหลือแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method) วิธีนี้จะบันทึก ซื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้อ เช่น ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายนำเข้า ค่าภาษีขาเข้า เป็นต้น และขายสินค้าจากบัญชีสินค้านั้น โดยตรง จะไม่มีบัญชีซื้อ บัญชีค่าใช้จ่ายในการซื้อ และจะบันทึกบัญชีต้นทุนขายเมื่อมีการขายสินค้า ต้นทุน สินค้าคงเหลือปลายงวดจะได้ยอดคงเหลือในบัญชีสินค้าคงเหลือ

16.2 ประเภทวัสดุคงเหลือ

มหาวิทยาลัยบันทึกวัสดุเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อซื้อและปรับปรุงเป็นบัญชีสินทรัพย์ ณ สิ้นปีงบประมาณ ตามรายงานตรวจนับวัสดุคงเหลือประจำปี เพื่อให้หน่วยงานมียอดคงเหลือบัญชีวัสดุคงคลัง ณ วันที่ออก รายงานเท่ากับรายงานตรวจนับวัสดุประจำปี แสดงมูลค่าคงเหลือตามราคาทุนในงบแสดงฐานะการเงิน

16.3 ประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา

มหาวิทยาลัยบันทึกประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยาแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method) วิธีนี้จะบันทึกซื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้อ เช่น ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายนำเข้า ค่าภาษีขาเข้า ฯลฯ และขาย สินค้าจากบัญชีสินค้านั้นโดยตรง จะไม่มีบัญชีซื้อ บัญชีค่าใช้จ่ายในการซื้อ และจะบันทึกบัญชีต้นทุนขายเมื่อมี การขายสินค้า ต้นทุนสินค้าคงเหลือปลายงวดจะได้ยอดคงเหลือในบัญชีสินค้าคงเหลือ

17. แนวทางการแก้ไขปัญหาของสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

จากการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของหน่วยงาน พบว่า หน่วยงานประสบปัญหาข้อผิดพลาด เกี่ยวกับสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ การส่งข้อมูลทะเบียนสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ รายงาน การ

บันทึกบัญชี รวมถึงการสุ่มตรวจสอบทะเบียนสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือกับความมืออยู่จริงของสินค้านั้น ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา เช่น การปิดบัญชีเพื่อจัดทำรายงานทางการเงิน การรับรู้สินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ ดังนั้นเพื่อให้การป้องกันและลดข้อผิดพลาดทางบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ จึงขอให้หน่วยงานดำเนินการตรวจสอบสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือเพื่อลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

ให้หน่วยงานมีการสุ่มตรวจสอบการนับสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลืออย่างสม่ำเสมอและให้มีการกระทบยอดสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือกับรายงานสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือเป็นครั้งคราว เพื่อช่วยป้องกันข้อผิดพลาดและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ หน่วยงานอาจมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบการนับสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ รวมถึงการกระทบยอดสินค้าคงเหลือและวัสดุคงเหลือ

.....